

Charakter ustanovení § 835 odst. 2 o.z.

Ustanovení § 835 odst. 2 o.z. má kogentní charakter a není proto možné, aby se účastníci sdružení dohodli, že za závazky, vyplývající ze sdružení vůči třetím osobám, bude odpovídat jen některý z nich.

Ustanovení § 835 odst. 2 o.z. má kogentní charakter a není proto možné, aby se účastníci sdružení dohodli, že za závazky, vyplývající ze sdružení vůči třetím osobám, bude odpovídat jen některý z nich.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.6.2000, sp.zn. 30 Cdo 311/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o zaplacení částky 28.611,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Plzeň - město pod sp.zn. 21 C 652/93, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. září 1999, č.j. 12 Co 457/99 - 81, tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. září 1999 č.j. 12 Co 457/99-81 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se žalobou v této věci domáhal proti žalovanému zaplacení částky 28.661,- Kč s příslušenstvím s odůvodněním, že účastníci uzavřeli dne 9. března 1992 smlouvu o sdružení podle § 829 násl. občanského zákoníku (dále jen o.z.), avšak dne 31. prosince 1992 tuto společnou činnost ukončili a dohodou z téhož dne se vypořádali. V této dohodě na vypořádání však nebyla zahrnuta faktura (ze dne 2. března 1993) za spotřebovanou energii v pronajatých nebytových prostorech, která činila 57.323,49 Kč. Žalobce tuto fakturu vyrovnal, avšak žalovaný přes žádost žalobce mu na její úhradu nepřispěl.

Okresní soud Plzeň - město rozsudkem ze dne 16. listopadu 1998, č.j. 21 C 652/93 - 59, žalovanému uložil zaplatit žalobci žalovanou částku 28.611,- Kč spolu s příslušenstvím, když žaloba byla současně zamítnuta pouze co do části příslušenství žalované částky. Rozhodl též o náhradě nákladů řízení.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 7. září 1999, č.j. 12 Co 457/99 - 81, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu v plném rozsahu zamítl. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud v tomto případě vycházel především ze zjištění, že účastníci v souvislosti s ukončením sdružení uzavřeli dohodu, která obsahovala jak ujednání týkající se skončení existence sdružení, tak i ujednání o vypořádání vzájemných majetkových nároků v souvislosti se skončením uvedené činnosti (§ 839 o.z.). Při tomto vypořádání účastníci prohlásili, že touto dohodou jsou vypořádána veškerá jejich vzájemná práva a povinnosti vyplývající ze společného podnikání ve sdružení, a že vůči sobě nemají žádných pohledávek. Krajský soud poukázal na to, že v okamžiku uzavření této smlouvy musela být oběma účastníkům známa skutečnost, že existuje pohledávka Z. vůči žalobci, který byl účastníkem smlouvy o dodávce

elektrické energie do společně provozovaného objektu. Odvolací soud připomněl, že ustanovení § 840 o.z. pamatuje na případ odpovědnosti vystoupivšího účastníka za závazky vzniklé z činnosti sdružení, které vznikly do dne jeho vystoupení. Toto ustanovení je však použitelné jen tehdy, pokud by neexistovala zmíněná dohoda mezi účastníky, případně tehdy, pokud by nedošlo k úplnému vypořádání práv a povinností účastníků sdružení vzniklých po dobu činnosti sdružení. Odvolací soud zdůraznil, že sám vyšel z ujednání účastníků, které je zřetelné, takže žalobu posoudil jako nedůvodnou. U nároku na vydání bezdůvodného obohacení žalovaným, které mělo žalobci vzniknout po skončení sdružení, t.j. po 1. lednu 1993 do konce března téhož roku, by podle soudu byl tento nárok dán za předpokladu, že by žalobce tvrdil a prokázal, o jakou výši bezdůvodného obohacení z tohoto titulu jde. Rozsudek nabyt právní moci dne 30. listopadu 1999.

Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Plzni podal žalobce dne 15. prosince 1999 včasné dovolání, jehož přípustnost se odvozuje z ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř. Odvolacímu soudu vytýká, že jeho rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování (§ 241 odst. 3 písm. c/ o.s.ř.), přičemž současně spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř.).

Dovolatel ve svém dovolání především uvádí a připomíná již známý skutkový stav týkající se bývalého sdružení účastníků. Dále pak poukazuje na to, že ve skutečnosti (na rozdíl od závěru krajského soudu) nemohla být známa existence závazku k Z. a jeho výše. Dovolatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že doplatek za odběr energie v lednu a únoru 1993 nebyl předmětem uplatněného nároku, a že žalobce ani neprokázal výši takového nároku, když tento závěr je v rozporu s fakturou, jejíž zaplacením došlo k bezdůvodnému obohacení žalovaného na úkor žalobce. V souvislosti s otázkou nesprávného právního posouzení věci dovolatel odkazuje na ustanovení § 585 odst. 1 o.z., na ustanovení § 574 odst. 2 o.z. Konečně uzavírá, že bezdůvodné obohacení žalovaného za období leden a únor 1993 je zcela evidentní, protože v této době odebraná energie byla spotřebována výlučně žalovaným.

Žalovaný se v písemně podaném vyjádření k uvedenému dovolání ztotožnil se závěry odvolacího soudu, a proto vyslovil přesvědčení, že dovolání by mělo být zamítnuto.

Dovolací soud za tohoto stavu uvážil, že dovolání žalobce bylo podáno oprávněnou osobou - účastníkem řízení, řádně zastoupeným advokátem podle ustanovení § 241 odst. 1 o.s.ř., přičemž se tak stalo ve lhůtě stanovené ustanovením § 240 odst. 1 o.s.ř., dovolání je charakterizováno obsahovými i formálními znaky požadovanými ustanovením § 241 odst. 2 o.s.ř. Z obsahu dovolání i z obsahu soudního spisu vyplývá, že dovolání vychází z možného případu přípustnosti dovolání podle § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř. Z dovolání dále vyplývá, že dovolatel vytýká rozhodnutí odvolacího soudu vady podřaditelné pod ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) a d) o.s.ř.

Na základě popsaných zjištění Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací poté přezkoumal dovoláním napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 až 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí není možno posuzovat jako správné (§ 243a odst. 1 o.s.ř.).

S ohledem na znění ustanovení § 242 o.s.ř. je třeba konstatovat, že právní úprava institutu dovolání

obecně vychází ze zásady vázanosti dovolacího soudu rozsahem dovolacího návrhu. Dovolací soud je přitom vázán nejen rozsahem dovolacího návrhu, ale i uplatněným dovolacím důvodem. Podle druhého odstavce zmíněného ustanovení však dovolací soud přihlédně též k (případným) vadám uvedeným v ustanovení § 237 o.s.ř., resp. v případech, kdy je jinak dovolání proto napadenému rozhodnutí přípustné, též k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a to i tehdy, pokud tyto vady nebyly uplatněny v dovolání. Dovolatel však především ve svém dovolání žádný z případů, na něž dopadá ustanovení § 237 odst. 1 o.s.ř. neuvedl a ani z obsahu spisu se žádné takové pochybení nepodává.

V případě uplatnění dovolacího důvodu podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. je pak dovolatel oprávněn tvrdit, že dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. K naplnění tohoto dovolacího důvodu dochází tehdy, pokud se soud dopustil omylu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. O takový případ se jedná, jestliže soud buď použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo soud sice aplikoval správný právní předpis, avšak nesprávně jej vyložil.

Dovolací soud je nucen konstatovat, že odvolací soud svoje rozhodnutí založil především na skutkovém zjištění týkajícím se ujednání účastníků vyplývajících z jejich dohody o ukončení činnosti sdružení ze dne 31. prosince 1992. Odvolací soud zde přihlédl zejména k článku V., v němž se výslovně uvádí, že oba účastníci stvrzují svými vlastnoručními podpisy, že uvedená dohoda odpovídá jejich skutečné a pravé vůli, přičemž veškerá jejich vzájemná práva a povinnosti vyplývající ze společného podnikání ve sdružení jsou tímto vyrovnány a nemají vůči sobě žádných pohledávek. Toto - jinak správné - skutkové zjištění pak ovlivnilo navazující právní závěry soudu druhého stupně, s nimiž se však již nelze v dalším ztotožnit. V řízení nebylo zpochybňováno, že dotčená a žalobcem uhrazená faktura se týkala mimo jiné i odběru elektrické energie za období před zánikem sdružení účastníků. Je proto zde třeba přihlédnout k ustanovení § 835 odst. 2 o.z., podle něhož ze závazků vůči třetím osobám jsou účastníci sdružení zavázáni společně a nerozdílně, což znamená, že věřitel byl ze zákona oprávněn požadovat plnění v zásadě na kterémkoliv z účastníků sdružení (§ 511 odst. 1 o.z.) Nelze současně přehlédnout, že v tomto případě má ustanovení § 835 odst. 2 o.z. kogentní charakter. Nebylo by proto na účastnících sdružení, aby případně dohodli, že za závazky (resp. případně jen některé závazky) vyplývající ze sdružení vůči třetím osobám, by odpovídal jen některý z nich (někteří z nich). V tomto případě se proto není možno ztotožnit s úvahami odvolacího soudu, pokud se dovolávají v souvislosti s řešením otázky vypořádání závazků účastníků vůči třetím osobám, bodu V. dohody účastníků o ukončení činnosti jejich sdružení ze dne 31. prosince 1992. Skutečností totiž zůstává, že i v případě zániku sdružení odpovídají všichni jeho členové za závazky vzniklé k trvání sdružení vůči třetím osobám solidárně. Proto pak, jestliže některý z účastníků (bývalého) sdružení takovýto konkrétní dluh splní sám, je podle ustanovení § 511 odst. 3 o.z. oprávněn požadovat náhradu na ostatních účastnících podle jejich podílů.

Dovolací soud pak závěrem připomíná, že návrh na zahájení řízení musí obsahovat mimo jiné údaje o tom, čeho se navrhovatel domáhá, ale také na jakém skutkovém základě uplatňuje svůj nárok. Není sice povinen podat právní charakteristiku nároku, ale je povinen pravdivě a úplně vyličit skutečnosti, z nichž takový nárok jednoznačně vyplývá. Současně je nutno uvést, že vzhledem k dispoziční zásadě, která ovládá občanské soudní řízení v řízeních, která jsou zahajována na návrh, je to jedině žalobce, který určuje předmět řízení, k jehož vymezení patří mimo jiné také označení základu nároku.

V posuzovaném případě se z obsahu žaloby zřetelně podává, že žalobce uplatnil v daném řízení

především nárok spojený s činností sdružení, avšak uplatněný třetí osobou a žalobcem následně vyrovnaný až po zániku sdružení. Tuto skutečnost odvolací soud také ve své podstatě bral při svém rozhodování v úvahu. Nutno však dodat, že ač z průběhu řízení bylo patrné, že žalobcem uhrazená faktura se týkala jak období před zánikem sdružení, tak období následujícího, z žaloby však zcela jasně nevyplývalo, zda žalobce celou žalovanou částku uplatňuje pouze na základě skutkového základu zdůrazňujícího skutečnost zániku sdružení nebo případně též na základě toho, že žalovaný měl čerpat elektrickou energii výlučně sám i po zániku sdružení. V tomto smyslu však neurčitost žaloby v tomto směru nebyla odstraněna, přičemž žalobce k tomu nebyl ani soudem veden (§ 5, § 43 odst. 1 o.s.ř.).

Jestliže se z vyloženého podává, že se dovolací soud s dovoláním napadeným rozsudkem neztotožňuje (§ 243b odst. 1 o.s.ř.), nezbylo proto Nejvyššímu soudu České republiky, než z uvedeného důvodu a aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.) uvedené rozhodnutí zrušit a vrátit věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 věta první o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)